

# KURYER LITEWSKI.

w Wilnie we Środę dnia 3 Grudnia r. s. 1830 Roku.

## WIADOMOŚCI KRAJOWE.

*Sankt-Petersburg dnia 24 listopada.*

JEGO CESARSKA MOŚĆ, przez rozkaz dzienny 18go listopada, oświadcza nam w yższe swoje zadowolenie: Dowódcy 2giej brygady 3ciej ułańskiej dywizyi Jenerał-majorowi *Berdiaiewowi* 1; Dowódczom ułańskich półków, Półkownikom: Ukraińskiego *Traskinowi* 2, Nowomirgorodzkiego *Łachmanowi*, Elizawetgradzkiego Baronowi *Zalcowi*, i Dowódczemu Nowoarchangielskim pułkiem Podpółkownikowi *Werensowi* 1, za gorliwość, okazaną przez nich w urządzeniu okręgów wojennego osiedlenia 3ciej Ułańskiej dywizyi, które mogą już opatrywać w zupełności znajdujące się tam półki zbożem, owsem, sianem i stołą. (R.I.)

*Ukaz do Rządzącego Senatu.*

Pragnąc dać lepsze urządzenie wydziałowi pocztowemu, oraz, ile ułatwić odbywanie działań pocztowych, tyleż i lepiej upewnić szybkość ruchu poczt, i dokładność działania urzędów pocztowych, poprawiwszy przytęm stan służących w tym wydziale; zleciłismy Główno-zarządzającemu Pocztowym Departamentem, zająć się wynalezieniem potrzebnych do tego środków.

Znajdując zgodnie z opinią Rady Państwa, pożytecznymi przedstawione przez niego środki, uznaliśmy za dobrą potwierdzić je w następujący sposób:

1) Zostawiając prawa i obowiązki Główno-zarządzającego Pocztowym Departamentem w granicach ustanowionych, w powszechny organizacyi Ministeriów, naznaczyć przy nim Radę.

2) Skasować Gubernialne Pocztamty, jako zbyt dużą instancją, rozdzielić wszystkie pocztowe miejsca na okręgi, i oddać je pod bliższy nadzór Inspektorów poczt.

3) Skracając korespondencją przez to, że gubernialne urzędy pocztowe, będą bezpośrednio już znosić się z Pocztowym Departamentem, ułatwić i wewnętrzny porządek odbywania w nich działań, jako też w Pocztamtach stołecznych.

4) Z temi i innemi odmianami, odpowiadającemi dobru Państwa, wydać nowe urządzenia dla pocztowego wydziału, rozdzielać w miarę przyszytych zatrudnień gubernialne i obwodowe kantory na trzy klasy, pograniczne na dwa, a powiatowe na cztery; w miejscach zaś dla działań pocztowych mniejszej ważności, naznaczyć pocztowe oddziały.

Na skutek tego przesyłając Rządzącemu Senatowi potwierdzone przez Nas: Ustawę nową organizacyi pocztowego wydziału, rozdzielenie miejsc pocztowych na okręgi i klasy, ustawę o Radzie przy Główno-zarządzającym pocztowym Departamentem, i ogólny etat zarządu pocztowego, Rozkazujemy:

1) Gubernialne Pocztamty: Małorossyjski, Litewski, Tambowski, Kazański i Sybirski skasować, i w tych miastach, gdzie się one znajdują, urządzić gubernialne pocztowe Kantory.

2) Pocztamty znajdujące się w miastach stołecznych Sankt-Petersburgu i Moskwie zostawić w ich bycie i nadal; ale z odmianą postanowioną o nich w ustawach i etacie.

3) Wszystkie gubernialne pocztowe Kantory, nie wymuiąc nawet należących teraz do Dy-

rekeji pocztamtów stołecznych, równymże sposobem kantory obwodowe, pograniczne, oraz znajdujące się w Mołdawii, Wołoszczyźnie i Konstantynopolu, wprowadzić w bezpośrednie zawiadywanie Pocztowego Departamentu i znoszenie się z nim.

4) Gubernialnym i obwodowym kantorom powierzyć zarząd znajdujących się w ich guberniach i obwodach powiatowe miejsca pocztowe, które nadal wszystkie bez różnicy nazywać powiatowymi pocztowymi kantorami. Powiatowe zaś pocztowe miejsca, znajdujące się w guberniach: Sanktpetersburskiej i Moskiewskiej uczynić podległymi Pocztamtom, znajdującym się w Stolicy.

5) Dla bliższego i ciągłego nadzoru nad czynnościami urzędów pocztowych, rozdzielić je stosownie do wyznaczonych jedenastu okręgów, z których każdy poruczyć jednemu okręgowemu inspektorowi poczt.

6) Sankt-petersburską i moskiewską gubernie, należące do liczby okręgów, zostawić bezpośrednio dozorowi znajdujących się w stolicach poczt-dyrektorów.

7) Obowiązek dyrektora departamentu połączyć z obowiązkiem sankt-petersburskiego poczt-dyrektora w jednej osobie.

8) Wszystko to podać do wykonania od dnia 1go stycznia przyszłego 1831 roku, po uczynionych uprzednio około tego rozporządzeniach.

Co się zaś tyczy urzędników, którzy po zaprowadzonej nowej organizacyi w wydziale pocztowym zostaną nieobjęci etatem:

1) Tych z pomiędzy nich, którzy oświadczą chęć zostawiania i nadal w służbie oraz otrzymają świadectwa chwalebne, umieszczać przed innymi, na odpowiednie, odkrywające się w zarządzie pocztowym wakanse.

2) Takim urzędnikom, którzy zostaną się bez miejsca, a wysłużyli w obowiązku dwadzieścia lat i więcej, wydawać aż do wejścia w służbę połowę pensyi, pobieranej przez nich na ostatniem, jakie zajmowali miejscu; tym zaś, którzy wysłużyli mniej lat dwudziestu, wydawać taką część pensyi przez ciąg lat pięciu, jeżeli przed tym terminem nigdzie nie wejdą w służbę.

3) Tym, którzy nie wysłużyli w obowiązku lat dziesięciu, wydać jednorazowie roczne wyznaczenie ich płacy.

4) Podeszłych w wieku, którzy już wysłużyli lata, i dalej nie mogą spełniać obowiązku, przedstawić do nagrody pensyami dożywotniemi na ogólnej podstawie ustawy o pensjach dnia 6go grudnia 1827 roku.

5) Podobnymże sposobem po śmierci urzędników, którzy zostaną bez miejsca względnie na żony i dzieci ich, postępować na podstawie ustawy o pensjach.

Na autentyku własną JEGO CESARSKIEJ MOŚCI ręką napisano:

N I K O Ł A J.

*Carskie-Sięło dnia 22 października 1830 r.*

W ogólnym etacie zarządu pocztowego przeznaczono na opłacanie pensyi 3,053,468 rubli, 64 kop. assygn., oraz 23,095 rubli srebrem, i prócz tego na zaprowadzony, dla próby przy Sankt-petersburskim Pocztamcie oddział mieskiej poczty, 1800 rubli; na amunicję zaś dla 3,912 poczty;

lionów, strażowych, stróżów i innych, w stołecznych pocztamtach; oraz dla gubernialnych obwodowych i pierwszej klasy kantorów pogranicznych, iako też dla kantorów pogranicznych drugiej klasy we wszystkich powiatowych klassach, oddziałach i na stacyach 287,208 r. 64½ kop. (G.S.P.)

— Odstawnemu Jenerał-majorowi Baronowi *Pirchowi*, rozkazano sprawować obowiązki kazańskiego Gubernatora Cywilnego.

— Minister spraw wewnętrznych, Jenerał-adjutant, Hrabia *Zakrewski*, obwieszcza, iż w guberniach *Penzeńskiej*, *Tambońskiej*, *Woroneżkiej*, *Kurskiej* i *Ziemi Wojska Dońskiego*, również i w miastach gubernialnych *Kostromie* i *Kazaniu*, epidemiczna choroba cholera, z łaski Najwyższego, ustąpiła. Zatem między wymienionymi guberniami i Wojskiem, iako szczęśliwemi, przywrócona została wolna komunikacja, a z miast zdjęte są kordony, z *Kostromy* 26 października, z *Kazania* 8 listopada. (P.P.)

— *Wyciąg z doniesień dziennych o stanie miasta Moskwy, N. 57, 58 i 59, dnia 18go, 19go i 20go listopada.*

Dnia 16go listopada umarło chorych z różnych chorób 18 osób. Chorych na cholere (w czasowych lazaretach i we własnych mieszkaniach) było 720; zachorowało 33, wyzdrowiało 119, umarło 14; a zatem pozostało 620. W skarbowych zakładach było 164, zachorowało 2, wyzdrowiało, 4, umarło 3, a zatem pozostało 159.

Dnia 17go listopada umarło w Moskwie chorych z różnych chorób 3 osoby. Chorych na cholere było 604 a); zachorowało 37, wyzdrowiało 45, umarło 12; a zatem pozostało 584. W skarbowych i prywatnych zakładach było 165 b); zachorowało 8, wyzdrowiało 8, umarło 3; a zatem pozostało 162.

Dnia 18go listopada, umarło w Moskwie chorych na różne choroby 11 osób. Chorych na cholere było 584; zachorowało 23, wyzdrowiało 22, umarło 16; a zatem pozostało 569. W skarbowych i prywatnych zakładach było 162; zachorowało 8, wyzdrowiało 8, umarło 2; a zatem pozostało 160.

— Od początku okazania się Cholery w Moskwie do dnia 15go listopada, zachorowała, wyzdrowiała i umarła następująca liczba ludzi:

|                                              | zachorowało | wydzrowiało | umarło | pozostało |
|----------------------------------------------|-------------|-------------|--------|-----------|
| W domach . . . .                             | 1351        | 396         | 879    | 76        |
| W czasowych lazaretach . . . .               | 4354        | 1380        | 2331   | 643       |
| Z wojskowego zarządu . . . .                 | 770         | 319         | 362    | 89        |
| W lazaretach skarbowych i prywatnych . . . . | 853         | 376         | 587    | 90        |
| W ogóle . . . .                              | 7328        | 2471        | 3959   | 898       |

Do dnia 21go listopada wszystkich chorych było 7,526, z tej liczby wyzdrowiało 2,865, umarło 4,059, chorych jest 602. (P.P.)

#### FRANCYA.

##### *Paryż dnia 15 listopada.*

*Posiedzenie dnia 13. P. Bignon*, roztrząsając mowę z tronu w parlamencie angielskim, czyni uwagę, że następujące tłumaczenia ministerium angielskiego określiły tę mowę i zmniejszyły przygotowania do wojny, które wzmacniała. Ale nagania on, nazwisko dane wypadkom w Belgium, i nie pochwała wdania się mocarstw w sprawy tego kraju, które, podług jego zdania, nie należą do *casus foederis*. Podług jego mniemania, wzajemne zabezpieczenie całości posiadania swoich państw, iako mocarstwa europejskie dały sobie, na skutek traktatu 1815 roku, uczynione zostało; przeciwko wtargnięciu cudzoziemskiemu; utrzymuje też on, że co się tyczy Niderlandów, nie można odwoływać się do *casus foederis*, iak tylko w przypadku napaści lub najazdu na ich terytoryum, przez inne zupełnie państwo. To wdanie się mocarstw lądowych, zda się mu

a) i b) Taka ilość okazała się po wyjaśnieniu wszystkich uprzednich spisów i po uformowaniu ogólnej wiadomości.

okazywać przygotowania do wojny. Wymienia on inne, które, iak powiada, gruntowałyby się na namiętnościach i na nieostrożności Belgów; ich to niesłuszne pretensye do wielkiego księstwa Luksemburskiego, które w 1815 roku nie było oddane domowi Nassauskiemu z tymże samym tytułem iak Belgium, ale w zamianie za inne posiadłości. Księstwo to jest jednem z państw należących do Związku Niemieckiego, który może się upomnieć o swoje prawa; ztąd może się zrodzić sprzeczka, która czasem wciągnie do wojny.

Następnie rozwija mówca z wielą szczegółami znaki, które czynią nadzieję utrzymania pokoju, i w pierwszym ich rzędzie umieszcza wpływ postępów rozumu publicznego i opinii, iaką ma Europa o Francyi:

„Najlepsze zabezpieczenie, iako możemy mieć, względem utrzymania pokoju, (rzekł on kończąc) zależy zupełnie od nas samych. Niech tylko Francya zostanie w pokoju z Francją, a nikt się nie odważy nas zaczepić. Wewnętrzna nasza zgoda zniweczy cudzoziemcowi wszystkie powody, wszystkie pozory do napaści. Wymieniłem W.P.P. wszystkie okoliczności, które mogą być przyczyną obawiania się wojny; możecie także zgadnąć i te, które nam każą mieć nadzieję zachowania pokoju. Nie będę wierzył nierostropnym przepowiadaniom. Znałome są omyłki bardzo częste z podobnych prorocत्व. Jeżelibym iednakże był zmuszony dać stanowczy wyrok, gdyby mi przyszło, iako przysięgłemu, otworzyć zdanie swoje przez *tak* lub *nie*, oświadczając, że daleki jestem od tego, abym sądził, że słowa moje są nieomylnemi, rzekłbym: *nie, nie będziemy mieli wojny.*” (Brawo i długo trwające oklaski.)

— Dnia 10, Król dał prywatne posłuchanie P. Hrabieciu *Ofalii*, postowi hiszpańskiemu, który złożył listy wierzytelne księcia Lukieskiego, umacniające go na ministra pełnomocnego przy J. K. Mości. Dnia 12go P. *Oerthling*, minister rzydent wielkiego księcia Meklembursko-Szweryńskiego, miał zaszczyt złożenia J. K. Mości, także na prywatnem posłuchaniu, listów wierzytelnych swego Monarchy.

— Postanowienie królewskie z dnia 12go, uczynione na skutek odniesienia się ministra sprawiedliwości, ustanawia sąd przysięgłych na wyspie Korsyce. Termin zamknięcia listy przysięgłych naznaczony jest do dnia 1 lutego 1831 roku. Prefekt obowiązany będzie zająć się utworzeniem wspomnioney listy, natychmiast po otrzymaniu postanowienia.

— Przez postanowienie królewskie z dnia 10go listopada, P. *Billig*, radzca wydziału departamentu Sekwany, mianowany jest sekretarzem ieneralnym wydziału policyi, na miejscu P. *Malleval*, przeznaczonemu do innych obowiązków: P. *Billig* zajmował ważny obowiązek w ministerjum spraw wewnętrznych, pod *Karnotem* podczas stu dni.

— Przez postanowienie królewskie, ienerał *Desaix*, został mianowany naczelnym dowódcą gwardyi narodowej w *Lyonie*.

— Czytamy w *Kuryerze Francuzkim*: „Zbliża się ostatni termin, prawem ustanowiony, dla wykonania przysięgi przez parów Francyi. Nie ma nikogo więcej, prócz P. *de la Ferronays* i księcia *Escars*, którzy, z przyczyny swego oddalenia się z ziemi francuzkiej, będą jeszcze mieli czas sobie pozwolony. Z raportu złożonego izbie okazuje się, że 190 członków zostało posłusznymi prawu, i są zupełnie prawni. Niektórzy sądzili, że potrzeba przyłączyć do ich przysięgi protestacye; ale izba uważała ich przysięgi, iako czyste i proste, iakoż wszyscy zasiadają prawdziwie. Dwieście czterdzieści parów, ma składać izbę po usunięciu parów Karola X; ze 190, którzy wykonali przysięgę, 174, złożyli ją przed prezydentem, 16 przystąpiło na piśmie. Co się zaś tyczy 50, którzy mają dopełnić liczbę 240 parów, są tym sposobem podzieleni: 20, którzy odmówili zupełnie, a których widziano na różnych posiedzeniach izby parów; 25 parów, którzy zachowali milczenie, a tém samém utracili prawo zasiadania; na koniec dwaj parowie, P. *de la Ferronays* i księ-

że *Escars*, którzy się jeszcze teraz pozostają dla wykonania przysięgi; dalsi zaś, PP. książę *Blacas*, *Laval Montmorency* i hrabia *Chastellux*, którzy się protestowali. — Taki jest stan parowstwa; 150 do 140 parów należących będą do sądzenia ex-ministrów Karola X., gdyż ze 174, przypuszczonych do zasiadania, 31 nie mają jeszcze prawa głosowania. Gdy przyjdzie czas, że izba weźmie pod rozwagę ten proces, głosy zostaną ściśle obliczone, a parowie, którzy poczną zasiadać w sporach publicznych, nie będą mogli nie znajdować się, chyba dla bardzo ważnej przeszkody lub z przyczyny choroby. Każdy par, który nie będzie się znajdował na iednym posiedzeniu, nie będzie należał do sądzenia.

— Pożary nie przestają pustoszyć departamentu *Eury* i *Loary*; podpalacze mają pieniądze, i nie rabują. Zaczęło się ważne śledztwo.

— Na posiedzeniu dnia 2 listopada, akademii nauk słuchano komunikowanego listu, w którym P. *Gamba*, konsul francuzki w *Tyflisie* udziela szczegółowych wiadomości o postępie choroby *Cholera*, w południowych prowincjach *Kaukazu*. P. Doktor *Larrey*, autor tej komunikacji, mniema, iż byłoby rzeczą pożądaną, ażeby rząd francuzki posłał do Rosyi lekarzy, w celu poznania tej choroby, zdaiący się zagrażać całej Europie.

— Rząd otrzymał od gubernatorów: *Martyniki* i *Gwadelupy*, depeze pod datą 20 i 24 września, zawiadamiające, iż chorągiew trójkolorowa została zawieszoną w tych obudwuch osadach, stosownie do rozkazów, wydanych przez departament morski. (J.d.S.P.)

#### Paryż dnia 19 listopada.

Przez postanowienie królewskie z dnia 12 listopada, kontr-admirał *Baron Roussin*, członek rady admiralicyi, dyrektor marynarki, naznaczony jest prefektem morskim 2go okręgu. Kontr-admirał *Rossamel* naznaczony jest prefektem morskim 5go okręgu.

— Postanowienie z dnia 13go listopada, podpisane przez P. *Montalivet*, ministra spraw wewnętrznych, przepisuje nową organizacyą szkoły politechnicznej. Nic się nie zmieniło w szczególnym przeznaczeniu tej szkoły, ani w sposobie nauczania. Jedno tylko rozporządzenie zasługuje na uwagę; stanowi ono, że wychowanci i nadal będą mieszkali w koszarach; ale prawidła dawniejsze szkoły zostaną ograniczone tak, iż większa zostawiona będzie im wolność w dniach wyśnięcia, iak wprzódy.

— Piszą z Algieru: „Główno dowodzący otrzymał rozkaz urządzenia trybunałów w Algierze. Największy porządek nie przestaje panować w mieście, i wyjąwszy kilka mało-ważnych nieuchronnych przewinień, w ludności, złożoney z różnych narodów, z różnych sekt religijnych, i z wojska działającego; nie można nawet żądać, ani otrzymać lepszego. Prace czynione w celu doświadczenia kolonizacyi idą z pośpiechem; rolnicy przybywają z wewnątrz kraju z posiadłości *Beya Titteri*, w celu osiadania w okolicach, albo dla uprawiania roli pod nazwaniem arendarzów, zewsząd pytają się o zboże i inne artykuły, oczekują ich co moment. Akcyoniści fożą z ochotą potrzebne kapitały, w celu otrzymania rychłego i szczęśliwego skutku.

— Jenerał *Clausel* czyni doświadczenia z wielbładami: byłoby to bardzo dobrze, gdyby rasy ich zaprowadzone zostały w południowej Francyi. Są ich dwa gatunki: jeden silny i wielki, używany powszechnie do dźwigania ciężarów. Ten łatwo się daje hodować i wytrwałym jest w znoszeniu ciężarów. Drugi mniejszy i rączy wbiegu; ale wymaga bardzo delikatnego pokarmu. Przyprorowadzony z pustyni, bardzo trudno przyzwyczaić się do klimatu nawet w Algierze.

— Czytamy w pewnej gazecie: „Karol X nia zostanie w *Edyburgu*; poiedzie on do Państwa Kościelnego, do ziemi będącej dawną posiadłością rodziny *Farnezych*, a należący teraz do Kró-

la Neapolitańskiego. X. *Blacas*, któremu poręczony był ten interes, już go ukończył; mniemają też, że się teraz zajmują wyporządzeniem przyszłego mieszkania dla Karola X. Często bardzo, podczas swego namysłu, Monarcha ten naradzał się z rozmaitemi osobami, a między innemi niekiedy z Nuncyuszem papieżkim w Paryżu, o swoim zamiarze, zakończenia dni swoich w Rzymie, w celu zupełnego oddania się w Stolicy Chrześcijaństwa, upodobanej pobożności.

(J.d.S.P.)

#### Paryż d. 22 listopada.

*Birża paryzka*. Pięć od sta, 93 fr. 50; trzy od sta, 62 fr. 80; akcyje bankowe, 1675 fr.; pożyczka królewska - hiszpańska 64½ fr.; pożyczka haitańska, 350 fr.

— Piszą z *Tulonu*, pod datą 13 listopada: „Bey trypolitański wystął do Francyi ambasadora, który zaraz ma się udać do Paryża; a który już przybył do *Marsylii*, na brygu trypolitańskim *Vassaude*.

— Liczba deputowanych, większością 193 głosów przeciw 98, odrzuciła propozycyą P. *Beniamina Constant*, który chciał, ażeby profesye: drukarską i księgarską, uczynić zupełnie wolnemi. (J.d.S.P.)

#### WYPRAWA ALGIEJSKA.

##### Algier dnia 31 października.

Dnia 29 tego miesiąca, Jenerał *Clausel* przyjął trzech posłów *Beja Tunetańskiego*, z których ieden był wnuk tego władcy, drugi z urzędników jego dworu, a trzeci pierwszy drogoman. Mieli sobie poruczonem powitać Jenerała, z okoliczności przybycia jego do Afryki, oraz Królowi Francuzów, w osobie jego reprezentanta w Algierze, powinszować zawoiewania tego królestwa. Posłowie ci ofiarowali Jenerałowi kilka podarunków z materyi ich kraju, tudzież siodło i szablę. Jenerał dał im nawzajem pałasze i fuzye francuzkie. Oddalili się bardzo zadowoleni miłym sobie przyjęciem i okazałością, której w przyjmowaniu ich użyto, według zwyczaju, od dawnych wieków ulubionego ludom wschodnim.

Przez rozkaz naczelnego wodza, Aga Algierski przesłał do Muzułmanów tej refencyi odezwę, zawiadamiającą o daném im upoważnieniu odbywania pielgrzymki do *Mekki*, ku czemu został przez Agę przygotowany okręt i dan zwyczajna.

(J.d.S.P.)

#### AUSTRYA.

##### Wiedeń dnia 9 listopada.

Gdy Cesarz Jegomość i Król uznał za rzecz niepodobną, postawić na stopie wojennej części tylko 50,000 ludzi zaciąg, seym Węgierski przychylił się skutecznie bezpośrednio tę całą liczbę. Gdy rzecz ta ważna została ukończoną, oczekują zamknięcia seymu w następnym tygodniu; po czém familia cesarska ma wrócić do *Wiednia*. Nic jeszcze stanowczego nie uchwalono względem wcielenia prowincyi: *Dalmacyi*, *Galicji* i *Bukowiny*, przez seym żądanego; mniemają, iż tylko pierwsza z tych prowincyi zostanie do Węgier przyłączoną, a dwie inne zostaną przy swoim rządzie.

— Mówią, iż rząd nasz już mianował konsulów do Grecyi, to jest: P. *Meyersbach* do Grecyi zachodniej, a Barona *Fallenburga* do wysp.

(J.d.S.P.)

#### KRÓLEWSTWO ZJEDNOCZONYCH NIDERLANDÓW.

##### Haga dnia 16 listopada.

Za rzecz pewną powiadaia, że J.K.W., Książę *Oranii* wróci tu z *Londynu*, w ciągu tego tygodnia.

— Dowódzca flotyli hollenderskiej na *Skaldzie* w *Antwerpii*, zawiadomił władze miejscowe, iż, jeżeliby żołnierze belgicy przestąpili jeszcze za dawne granice *Hollandyi*, każe wtedy otworzyć służę wielkiej tamy, i tym sposobem zalać kraj cały, aż do *Maldegheem*, *Eccloo*, *Kapryk*, i t. d. Dnia 12, P. *Dubosch* przybył z *Gandawy* do *Bruwelli*, w celu uczynienia Rządowi tymczasowemu przełożeń w tej rzeczy.

— Dwa tysiące czterysta ludzi na wyspie *Walcheren*, oraz trzy tysiące na wyspie *Zuyd-Beveland*, są gotowe i po części uzbrojone, dla utrzymania porządku wewnętrznego i odparcia wszelkiego zewnętrznego napadu.

— Zda się teraz rzeczą pewną, że cytadela antwerpska zostanie wkrótce oczyszczoną. Zapewniają, że Król, stosownie do chęci, okazanych przez ambasadatorów wielkich mocarstw, w *Londonie*, dał względem tego rozkaz generałowi *Chassé*, i rozumieją, iż to nastąpi przed 25 tego miesiąca.

— Składowy gmach *Antwerpii* jeszcze gorzał dnia 13; nie jest to rzeczą zadziwiającą: gdyż było w nim 6 milionów funtów siarki i saletry. (J.d.S.P.)

#### *Bruxella dnia 15 listopada.*

Na posiedzeniu dnia 11, kongress postanowił, iż dwaj wice-prezydenci i czterey sekretarze mają być co miesiąc odmieniani.

— Adwokat *Delfosse*, uprzednio jenerálny sekretarz administracyi skarbu, został mianowany administratorem poczt w Belgium.

— Zniesiono zatarassowania, i zajmują się odnowieniem bruku ulic.

— P. *Firmin Rogier* został mianowany jenerálnym sekretarzem administracyi i inspektorem oświecenia publicznego.

— Podług gazety *belgickiej*, P. *Potter* ma chęć usunięcia się od rządu tymczasowego.

#### *Dnia 19 listopada.*

— P. *van Weyer*, członek rządu tymczasowego, dnia 15, wieczorem, przybył do *Bruxelli*, wracając z podróży do *Londonu*.

— Na posiedzeniu kongressu, dnia 15, odczytano list P. *de Potter*, przesłany do kongressu, w którym zawiadamia on o swoim usunięciu się. Przystąpiono potem do obioru prezydentów, wice-prezydentów i sekretarzy dziesięciu działów. Prezydent dał do odczytania dwie propozycye P. *Rodenbach* i *Pirson*, które zobowiązują kongres, ażeby obmyślił formę rządu, mającą się ustanowić w Belgium. (J.d.S.P.)

#### *Antwerpia d. 12 listopada.*

Utrzymują, iż goniec angielski przywiózł z *Hagi* do jenerała *Chassé* rozkaz, iżby więcej nie strzelano do miasta.

— Jenerał naczelnie dowodzący, *Nipels*, korpusy, połączone w *Antwerpii*, rozporządził w sposób następujący: 1sza brygada ma swoją główną kwaterę w *Westwezel*, a zajmuje *Capellen*, *Calmhüt* i *Hoogstraeten*, gdzie przymyka do zgiey brygady, której główna kwatera jest w *Thurnhut*; ta brygada zajmuje: *Merxplatz*, *Naevels* i *Oud-Thurnhut*, a prawem skrzydłem dotyka się oddziału wojsk, działających w prowincyi *Limburg*; 3cia brygada zostaje w *Antwerpii*. Siłę tego korpusu armii wynoszą od 10 do 12,000 ludzi. Dnia 11, kolumna *Mellinet* ze swoją artylleryą wyruszyła do *Westwezel*; liczy ona od 1600 do 1700 ludzi. Drugi batalion *Niellon* wyszedł z *Antwerpii*; pierwszy pomyka się do *Thurnhut*. (J.d.S.P.)

#### *Luxemburg dnia 17 listopada.*

Dnia 16, Rządca Wielkiego Księstwa wydał odezwę, w której zawiadamia mieszkańców, iż Król *Niderlandzki* wezwał pomocy Związku *Niemieckiego*, dla przywrócenia prawnego porządku rzeczy w tym kraju; Rządca wzywa mieszkańców, iżby z własney pobudki powrócili pod władzę konstytucyjną i jedynie prawną, Króla i Wielkiego Księęcia.

List z *Antwerpii*, pod datą 10 listopada, wystawia niemniej prawdziwy, iak zasmucający obraz nieszczęść Belgium, skutków ostatniej rewolucyi. (Dla obszerności musieliśmy go odłożyć do następującego Nru.) (J.d.S.P.)

#### KRÓLEWSTWO HANOWERSKIE.

##### *Hannover dnia 30 listopada.*

J. K. W. Xiążę *Cambridge* przybył d. 10 z *Londonu* do *Hanoweru*. Wieczorem miasto było oświecone. J. K. W. z Małżonką przejeżdżał różne ulice i był przyjęty wszędzie z żywemi oznakami radości. (J.d.S.P.)

#### N I E M C Y.

##### *Karlsruhe dnia 10 listopada.*

Wczora, o godzinie 8 wieczorem, ślub J. K. W., Xiążęcia *Gustawa Wazy* z J. W., Xiążniczką *Ludwiką-Amelią-Stefanią Badeńską*, odbył się w zamku W. Xiążstwa, w obecności J. K. W. Xiążęcia i jego rodziny, oraz Xiążniczek *Amelii* i *Cecylii Szwedzkich*, Xiącia *Fürstenberga*, tudzież wielkich urzędników cywilnych i wojskowych. (J.d.S.P.)

##### *Frankfort dnia 17 listopada.*

Doktor *Schnurrer*, lekarz zwyczajny Xiążęcia *Nassau*, który 12 lat uczył się poznawania choroby *cholery*, a przez dzieła swoje o epidemiach nabył wielkiej sławy, wkrótce wyda dzieło o *cholercie*, w którym traktuje o iey rozszerzaniu się, napadach i środkach lekarskich, które były przeciw tej chorobie używanemi. (J.d.S.P.)

##### *Hamburg dnia 26 listopada.*

Podług wiadomości z *Londonu*, pod datą 21 listopada, otrzymanych w *Hamburgu*, ministeryum angielskie nie zostało ostatecznie sfornowanem. Gazety angielskie ogłaszają różne listy, z których do prawdy podobniejszą zda się być następująca: Hrabia *Grey*, pierwszym lordem podskarbstwa; Margrabia *Lansdown*, prezydentem rady; lord *Althorp*, kancelerzem skarbu; lord *Palmerston*, sekretarzem stanu spraw wewnętrznych; wice-hrabia *Goderich*, sekretarzem stanu wojny i osad; sir *James Graham*, pierwszym lordem admiralicyi; xiążę *Richmond*, wielkim mistrzem artylleryi; lord *Hill*, naczelnym dowódcą armii; lord *Durham*, strażnikiem pieczęci; margrabia *Anglesea*, wice-królem Irlandyi; xiążę *Devonshire*, wielkim szambellanem; P. *Denman*, jenerálnym prokuratorem; lord *Holland*, kancelerzem Xiążstwa *Lankaster*; P. *Gram* prezydentem biura handlowego, oraz biura kontrolli spraw indyjskich; sir *H. Parnell*, sekretarzem podskarbstwa; P. *Stanley* podsekretarzem stanu Irlandyi. (J.d.S.P.)

#### P O R T U G A L I A.

##### *Lizbona dnia 30 października.*

Nakazano wielkie uroczystości do obchodu mającey nastąpić koronacyi *Don Miguela*. Wypadek ten poprzedzi powszechna amnestya; wszystkie trybunały i wszyscy sędziowie instrukcyjni otrzymali zatem rozkaz odesłania aktów, dotyczących się osób oskarżonych, do najwyższego sądu przebaczeń. Dwie fregaty angielskie przybyły na rzekę *Tag*. (J. d. S. P.)

#### S Z W E C Y A.

##### *Sztokholm dnia 5 listopada.*

Król udzielił radcom handlowym *Hembergowi* i *Berghmanowi*, oraz negocjantowi *Hagermanowi* przywilej na lat 10, na założenie prywatnego banku w *Istadt*, pod nazwaniem banku prywatnego *Skanii*.

— Król udzielił order *Serafina* Cesarzowi *Brezylijskiemu* i mianował dziedzicznego Xiącia *Brezylii*, *Don Pedra d'Alcantara*, komandorem wielkiego krzyża orderu *Miecza*.

— Sądzono dotąd, że korona *Karola IX* nie znajdowała się w kraju: byli więc bardzo zdziwieni, w tych dniach ostatnich, gdy ją znaleźli w iego grobie, w katedrze, w *Strengress*. Korona jest szczerzo-złotą i waży blisko 1,000 dukatów; nie można było dotąd oszacować kosztownych kamieni, które jest ozdobiona (J.d.S.P.)

#### DODATEK